

CONTABILITATEA CREATIVĂ

CREATIVE ACCOUNTING

Autor: VLADA TATARU

e-mail: tataru.vlada@ase.md

Conducător științific: MAIA BAJAN, ORCID: 0000-0001-6903-8275

e-mail: bajan.maia@ase.md

Academia de Studii Economice a Moldovei

Abstract. *Creative accounting is a term used to describe the use of accounting practices that are technically legal, but that may be considered unethical or even fraudulent. It is also known as aggressive accounting, as it doesn't strictly adhere to standard accounting principles. This practice involves manipulating financial data to make a company's financial performance appear better than it actually is, usually to meet financial targets or to inflate stock prices. This can be done in various ways such as inflating revenue, understating expenses, deferring or accelerating income, or manipulating balance sheet entries. While some creative accounting practices may be within the bounds of acceptable accounting practices, others are more questionable. In recent years, several high-profile cases of creative accounting have come to light, highlighting the need for greater transparency and accountability in financial reporting.*

Keywords: *accounting, creative accounting, accounting software, innovation, cyber security, financial situations*

JEL: M40, M41

Introducere

Contabilitatea creativă constă în utilizarea unor tehnici diverse contabile pentru a prezenta informații financiare într-un mod care poate fi interpretat diferit de către părțile interesate. Această practică implică într-o oarecare măsură, manipularea datelor financiare pentru a produce rezultate care nu reflectă întotdeauna realitatea afacerii.

Aceste tehnici pot fi prezentate în politicile contabile care oferă posibilitatea de a ascunde problemele sau uneori chiar și pierderile afacerii sau chiar falsificarea datelor financiare pentru a îmbunătăți performanța economică a entității. Cu toate acestea, contabilitatea creativă poate diferi de fraudă contabilă, în sensul că prima se concentrează pe explorarea impreciziilor sau a lacunelor din legislație, în timp ce cea de-a doua implică încălcarea principiilor normelor contabile. Cu toate acestea, ambele practici apar în contextul unor dificultăți financiare și au ca scop manipularea situației. În timp ce contabilitatea creativă poate fi considerată o practică incorectă și poate fi ilegală, unele companii o utilizează încă pentru a-și îmbunătăți imaginea poziției și performanței financiare cu scopul de a atrage investitori.

Evoluția contabilității creative

Contabilitatea creativă este o problemă complexă în economie și este influențată de factori psihologici specifici ființei umane. Potrivit lui Naser, manipularea conturilor este o problemă veche, încă din anii 1920.

În literatura de specialitate, nu există un consens privind definiția conceptului de contabilitate creativă. În schimb, sunt prezentate abordări diverse care pornesc de la ideea că acest concept se referă la procesul prin care specialiștii în contabilitate utilizează cunoștințele lor pentru a manipula

cifrele incluse în conturile anuale. Observăm că în dependență de țară (Tabelul 1), contabilitatea creativă are o denumire diferită, care capată un sens diferit. Din moment ce în Republica Moldova și România aceasta se numește contabilitate creativă, în Japonia se numește Fuyo Kessan și asta înseamnă folosirea unei tactici neadecvate a contabilității.

Tabelul 1. Termene echivalente ale conceptului de contabilitate creativă

Țara	Echivalentul „contabilității creative”
Elveția	Bilanzmanipulation (manipularea bilanțului)
Germania	Trickserein, Bilanzartistik
Olanda	Winstegalisation (egalizarea profiturilor)
Franța	Bricolage, Unlimited creativity
SUA	Cooking the books, fabricated numbers, more debits than credits
Italia	Politiche di bilancio
Japonia	Fuyo Kessan (contabilitatea neadecvată)
Australia	Manipulative accounting, Feral accounting
Marea Britanie	Window-dressing, Accounting for profits

Sursa: http://www.conta-conta.ro/miscellaneous/826_miscellaneous_contabilitate_files%20826_.pdf

În România, cercetările în domeniul contabilității creative au început încă din anii '90, evoluția fiind prezentată în figura 1.

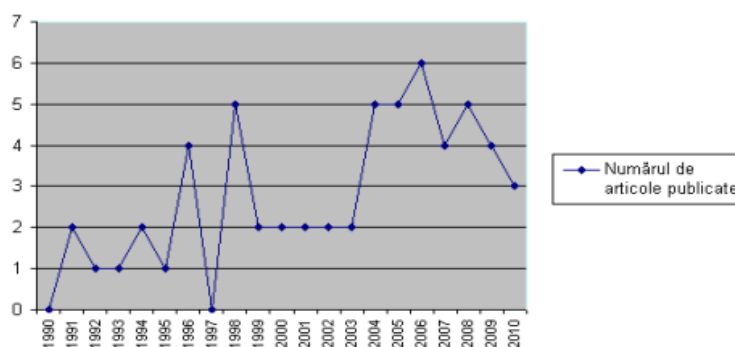

Figura 1. Evoluția cercetărilor internaționale în sfera contabilității creative

Sursa: http://www.conta-conta.ro/miscellaneous/826_miscellaneous_contabilitate_files%20826_.pdf

Din evoluția cercetărilor internaționale în sfera contabilității creative se poate observa că în anul 2006 a fost publicat cel mai mare număr de articole (6), iar în opoziție, în anul 1997 nu a fost publicat niciun articol.

De remarcat este faptul că interesul cercetătorilor pentru contabilitatea creativă a crescut semnificativ după anul 2000, odată cu izbucnirea marilor scandaluri financiare care au implicat și practici de contabilitate creativă. Înainte de anul 2000, au fost publicate 18 articole (31,5%), iar din anul 2000 până în 2010 au fost publicate 39 de articole (68,5%).

În ultimii ani, cercetările privind contabilitatea creativă au crescut în intensitate, în special cele referitoare la existența și clasificarea practicilor de contabilitate creativă. Mass-media a jucat de asemenea un rol important în dezvoltarea interesului pentru acest subiect, deoarece scandalurile financiare majore precum cele ale Enron, WorldCom sau Parmalat au fost intens mediatizate ani de-a rândul, determinând reforme corporative și schimbări radicale în politica de funcționare a multor companii.

Majoritatea cercetătorilor cu privire la contabilitatea creativă se diferențiază prin două aspecte principale prezentate în figura 2.

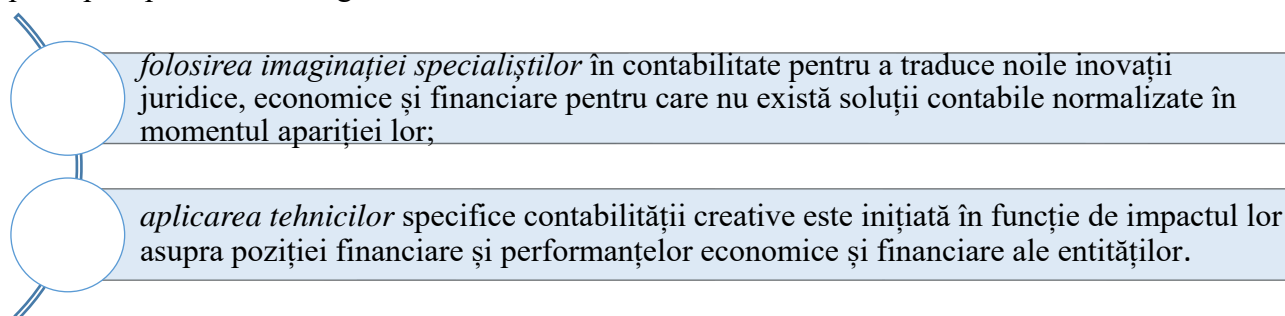

Figura 2. Aspecte de cercetare ale contabilității creative

Sursa: elaborat de autor

Factorii care determină utilizarea contabilității creative

Se cunosc diferiți factori care determină utilizarea contabilității creative.

Tabelul 2. Factorii contabilității creative

Factorii contabilității creative	Explicația factorilor
<i>Costurile generate de conflictele de interese</i>	salariile managerilor sunt determinate de rezultatele contabile, aceștia pot fi tentați să adopte proceduri contabile care să le permită să își mențină salariile la un nivel ridicat, având astfel un comportament oportunist
<i>Incompetența managerilor</i>	managerii sunt incompetenți, aceștia se concentrează pe anumite aranjamente și ignoră sistemul de informare contabilă și ratele financiare, ceea ce poate duce la deteriorarea acestora. În această situație, entitatea economică poate să utilizeze contabilitatea creativă pentru a ascunde activitățile neperformante și pentru a asigura continuitatea activității
<i>Incertitudinea și riscul</i>	utilizarea contabilității creative poate fi determinată de creșterea volatilității unor elemente de piață, cum ar fi trecerea de la moneda constantă la rate fluctuante de schimb, creșterea ratei dobânzii în paralel cu inflația, sau perioadele de criză economică.
<i>Variația activităților economice</i>	caracterul variat al activităților economice impune particularități în evaluarea acestora, ceea ce poate duce la existența unor opțiuni în materie de evaluare care permit entităților economice să își netezească rezultatele.
<i>Limitele conceptelor contabile</i>	unele concepte contabile pot limita dezvoltarea contabilității creative, iar incapacitatea costului istoric de a-și dovedi relevanța și fiabilitatea în condiții de inflație poate stimula utilizarea tehnicilor de contabilitate creativă
<i>Atitudinea utilizatorilor informației contabile</i>	investitorii caută de obicei creșteri stabile ale rezultatelor, ceea ce poate încuraja entitățile economice să își netezească rezultatele pentru a satisface exigențele acestora. Aceasta poate duce la utilizarea unor tehnici de reducere a deviației rezultatelor publicate față de mărimea considerată normală sau așteptată

Sursa: elaborat de autor

Tehnici de contabilitate creativă

Un studiu a arătat că auditorii români au identificat mai multe practici comune de contabilitate creativă, printre care se numără:

- recunoașterea și evaluarea provizionelor;
- amortizarea și deprecierea imobilizărilor;
- evaluarea stocurilor și cheltuielilor de dezvoltare;
- reevaluarea activelor corporale;
- activele financiare;
- înregistrarea veniturilor și cheltuielilor în avans;
- alte practici de maximizare sau de minimizare a profitului, cum ar fi înregistrarea contractelor de construcții.

Efectele utilizării metodelor contabile

Contabilitatea creativă poate fi utilizată pentru a susține interesele conducerii unei companii prezentate în figura 3.

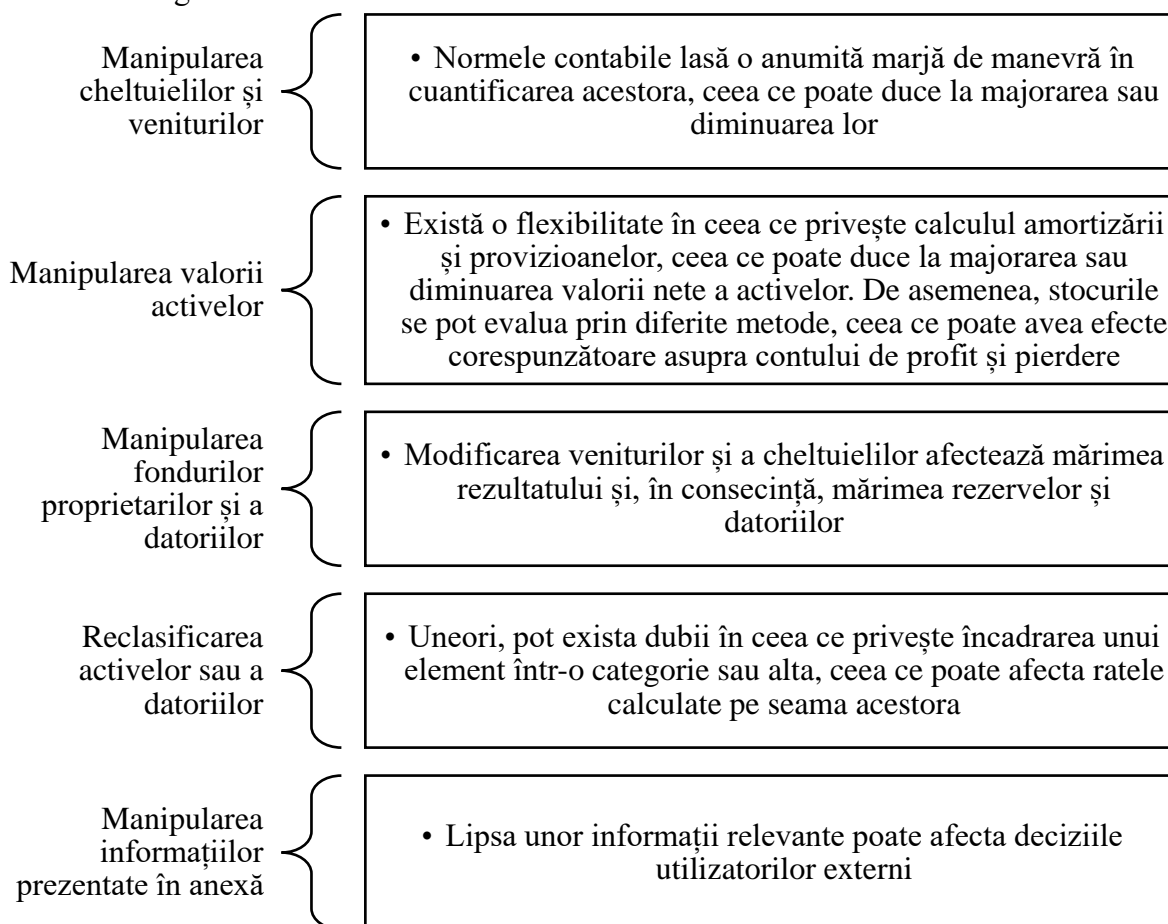

Figura 3. Efectele utilizării contabilității creative

Sursa: elaborat de autor

În ansamblu, contabilitatea creativă poate duce la distorsionarea valorii unei companii prin folosirea libertăților permise de reglementările contabile.

Contabilitatea creative posedă atât avantaje cât și dezavantaje care sunt prezentate în tabelul 3.

Tabelul 3. Avantajele și dezavantajele contabilității creative

Avantaje	Dezavantaje
<ul style="list-style-type: none"> - Conducerea unei companii poate utiliza tehnici de prezentare a unui grafic în continuă creștere pentru a evidenția profituri constante și venituri bune, și a atrage astfel investitori. - Ajută la stabilirea parametrilor necesari pentru obiectivele lor, ceea ce poate fi dificil de realizat în mod normal. - Poate fi utilizată și de companiile care înregistrează pierderi, oferind investitorilor speranța unor câștiguri viitoare și ascunzând, astfel, riscul financiar asociat. 	<ul style="list-style-type: none"> - Uneori poate fi considerată ilegală. Dacă valorile din registrele contabile sunt distorsionate în mod etic sau illogic, acest lucru poate necesita anumite calificări. - Compania se confruntă mereu cu un risc ridicat de a-și pierde investitorii, deoarece aceștia nu vor avea o părere bună despre companie dacă vor descoperi manipulările contabile. Aceasta ar putea să îi descurajeze să investească în continuare. - Un expert face manipulări contabile, atunci acest lucru este acceptabil, însă dacă un director sau un angajat fără experiență în domeniul financiar decide să facă astfel de schimbări, acest lucru poate duce la probleme. Prin urmare, acest aspect poate duce la costuri suplimentare pentru angajarea unui expert financiar. - Risc de a pierde clienții și afacerea, deoarece așteptările acestora ar fi afectate.

Sursa: elaborat de autor

Laribee Wire Manufacturing Co este un exemplu relevant de manipulare a inventarului. Această companie producătoare de sârmă de cupru a întâmpinat probleme la sfârșitul anilor '80, atunci când vânzările către industria de construcții au scăzut semnificativ și o achiziție mare a lăsat-o cu datorii uriașe. Pentru a obține împrumuturi de la bănci în valoare de 130 de milioane de dolari, Laribee a înregistrat inventare fictive și a supravalorificat alte inventare. În această perioadă, compania a raportat un venit net de 3 milioane de dolari, în timp ce în realitate a înregistrat pierderi de 6,5 milioane de dolari. Astfel datorită contabilității creative, prin faptul că a manipulat inventarul, această companie a putut obține împrumutul necesar de la bancă pentru a investi în companie și pentru a-și crește vânzările și a scăpa de probleme. Astfel a evitat falimentul companiei.

Concluzii. Contabilitatea creativă este un instrument important pentru management, deoarece permite manipularea cifrelor din rapoartele contabile astfel încât să se poată obține rezultatele dorite, fără a depăși limitele legale. Utilizând astfel de tehnici, companiile pot ameliora performanțele financiare și pot ascunde problemele reale. Este benefică prin faptul că duce la îmbunătățirea situației financiare a companiei, ceea ce poate duce la obținerea unor credite mai bune sau a unor rate mai bune la dobânzi. De asemenea, contabilitatea creativă poate ajuta la evitarea declarațiilor de pierdere, ceea ce poate îmbunătăți poziția companiei în fața investitorilor sau a altor părți interesate. Cu toate acestea, practicile de contabilitate creativă pot avea un impact negativ asupra reputației companiei, în special în cazul în care acestea sunt considerate de către cei interesați drept o încălcare a standardelor contabile. În plus, aceste practici pot crea conflicte de interese între management și alte părți interesate. Astfel, auditul, governanța corporativă și transparența sunt esențiale pentru a asigura o mediere adecvată a acestor conflicte. O abordare corectă și transparentă în contabilitate poate ajuta la construirea unei baze solide pentru succesul pe termen lung al companiei.

Referințe bibliografice

1. Horomnea, E., Pascu, A.-M., Istrate, A.-M., Creative Accounting between Uninspired Name, Reglementation and Fraud , Audit Financiar Volume: 10, No. 86/2012
2. Tabără, N. & Rusu, A., Considerations Concerning the Impact of Creative Accounting on the Quality of the Information Presented in the Annual Financial Statements, Audit
3. Mulford, C.W. and Comiskey, E.E. (2002), The financial numbers game: detecting creative accounting practices. New York: Wiley
4. <https://invatatiafaceri.ro/income-statement-resources/contabilitate-creativa/>
5. http://www.conta-conta.ro/miscellaneous/826_miscellaneous_contabilitate_files%20826_.pdf
6. <https://www.rasfoiesc.com/legal/contabilitate/CONTABILITATEA-CREATIVA18.php>
7. <https://ro.kamiltaylan.blog/creative-accounting/>
8. Adrian GROȘANU. CONTABILITATE CREATIVĂ. Disponibil: http://www.conta-conta.ro/miscellaneous/826_miscellaneous_contabilitate_files%20826_.pdf